

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفسیر موضوعی قرآن کریم (۴)

سرفصل جلسات

استاد

حجت الاسلام و المسلمین

مرتضی چیت‌سازیان

تنظیم:

آموزش‌های آزاد مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث

فروردین ۱۳۹۵

فهرست

۳	معرفی درس تفسیر موضوعی (۴)
۴	جلسه اول
۴	کلیاتی در مبحث آیات الاحکام
۵	جلسه دوم
۵	آیات الاحکام (طهارت)
۶	جلسه سوم
۶	آیات الاحکام (صلاة)
۷	جلسه چهارم
۷	آیات الاحکام (صلاة)
۸	جلسه پنجم
۸	آیات الاحکام (صوم)
۹	جلسه ششم
۹	آیات الاحکام (زکوة)
۱۰	جلسه هفتم
۱۰	آیات الاحکام (خمس)
۱۱	جلسه هشتم
۱۱	آیات الاحکام (حج)
۱۲	جلسه نهم
۱۲	آیات الاحکام (تجارة)
۱۳	جلسه دهم
۱۳	آیات الاحکام (عقود و ایقاعات)
۱۴	جلسه یازدهم
۱۴	آیات الاحکام (نکاح)
۱۵	جلسه دوازدهم
۱۵	آیات الاحکام (طلاق)
۱۶	جلسه سیزدهم
۱۶	آیات الاحکام (نذر، عهد و قسم)
۱۷	جلسه چهاردهم
۱۷	آیات الاحکام (ارث)
۱۸	جلسه پانزدهم
۱۸	آیات الاحکام (حدود و قصاص)
۱۹	جلسه شانزدهم
۱۹	آیات الاحکام (قضا و شهادات)

معرفی درس تفسیر موضوعی (۴)

این درس در نگاه تفسیری به موضوعاتی از آیات قرآن کریم که ناظر به احکام فقهی است، پرداخته و مواردی از قبیل عبادات، معاملات، قضا و شهادت را بیان می‌کند.

جلسه اول

کلیاتی در مبحث آیات الاحکام

اهداف درس

آشنایی با:

- ✓ مباحث کلی پیرامون آیات الاحکام ذکر نمونه‌هایی از آن؛
- ✓ روش تفسیری منتخب در این درس.

اهداف درس

مقدمه

تعریف آیات الاحکام

تعداد آیات الاحکام

منبع‌شناسی آیات الاحکام

روش تفسیری منتخب در این درس

بیان دو نمونه از آیات الاحکام

چکیده

جلسه دوم آیات الاحکام (طهارت)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب طهارت

اهداف درس

مروری بر مباحث پیشین

طهارت

وضو و تیمم (آیه ششم سوره مائده)

فقه الآیه (بخش وضو) (۱)

فقه الآیه (بخش وضو) (۲)

فقه الآیه (بخش تیمم)

روش تطهیر (آیه صد و هشتم سوره توبه)

نکته

چکیده

جلسه سوم آیات الاحکام (صلاة)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب نماز

اهداف درس

مروری بر مباحث پیشین

درآمد

وجوب نماز (آیه صد و سوم سورة نساء)

اوقات نماز پنج گانه (آیه هفتاد و هشتم سورة اِسرائ)

اوقات نمازهای پنج گانه (آیه هفتاد و هشتم سورة اِسرائ)

فقه الآیه

نکته ۱: اوقات نمازهای چهارگانه

نکته ۲: مشترک بودن وقت نماز

نکته ۳: وقت نماز صبح

نماز شب (آیه هفتاد و نهم سورة اِسرائ)

تغییر قبله (آیه صد و چهل و چهارم سورة بقره)

چکیده

جلسه چهارم آیات الاحکام (صلاة)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب نماز

اهداف درس

مروری بر مباحث پیشین

نماز جمعه (آیه نهم سورة جمعه)

شرایط و شیوه برگزاری نماز جمعه

فقه الآیه

نماز مسافر (آیه صد و یکم سورة نساء)

حد ترخص

نکته

نماز عیدین (آیه دوم سورة کوثر)

اهمیت و شرافت

شرایط و شیوه برگزاری

چکیده

جلسه پنجم آیات الاحکام (صوم)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب روزه.

اهداف درس

وجوب روزه (آیه صد و هشتاد و سوم سوره بقره)

آیه صد و هشتاد و پنجم سوره بقره

ماه رمضان و روزه‌داری

شرایط روزه‌داری در ماه مبارک رمضان

زمان روزه‌داری

کفاره روزه (آیه صد و هشتاد و چهارم سوره بقره)

حلال شده‌ای برای روزه‌داران (آیه صد و هشتاد و هفتم سوره بقره)

هلال‌های ماه (آیه صد و هشتاد و نهم سوره بقره)

چکیده

جلسه نهم آیات الاحکام (زکوة)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب زکات

اهداف درس

مروری بر مباحث پیشین

زکات (آیه صد و هفتاد و هفتم سورة بقره)

انواع زکات

مستحقین زکات (آیه شصت سورة توبه) (۱)

مستحقین زکات (آیه شصت سورة توبه) (۲)

کیفیت اخذ و توزیع زکات (آیه صد و سوم سورة توبه)

موارد وجوب تعلق زکات

زکات فطره

چکیده

جلسه هفتم آیات الاحکام (خمس)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب خمس

اهداف درس

موارد تعلق خمس

غنائم (آیه چهل و یکم سوره انفال)

موارد دیگر

تذکر

منظور از انفال (آیه نخست سوره انفال)

مصارف خمس (آیه بیست و ششم سوره اسراء)

چکیده

جلسه هشتم آیات الاحکام (حج)

هدف درس

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب مناسک حج.

اهداف درس

درآمد

آیات نود و ششم و نود و هفتم سوره آل عمران

مکه، مکان امن الهی

وجوب حج

اعمال حج (آیه صد و پنجاه و هشتم سوره بقره)

محرّمات در حج (آیه صد و نود و هفتم سوره بقره)

لزوم اخلاص و تقوی در بنای کعبه و خدمت رسانی به حجاج (آیه صد و بیست و هفتم سوره بقره)

چکیده

جلسه نهم آیات الاحکام (تجاره)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب تجارت و معاملات.

اهداف درس

درآمد

لزوم رضایت در اکل مال (آیه بیست و نهم سوره نساء)

فرق بین عقود و ایقاعات

نهی از ربا (آیات دویست و هفتاد و هست و دویست و هفتاد و نهم سوره بقره)

حرمت اکل ربا (آیه صد و سیام سوره آل عمران)

معاملات در بانکداری اسلامی

دین و قرض (آیه دویست و هشتاد و دوم سوره بقره)

نفی سبیل (آیه صد و چهل و یکم سوره نساء)

چکیده

جلسه دهم

آیات الاحکام (عقود و ایقاعات)

هدف درس

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب عقود و ایقاعات.

اهداف درس

- لزوم وفاداری به عقود و قراردادهای
 - عقد اجاره (آیه بیست و ششم سوره قصص)
 - عقد مضاربه
 - آیه دهم سوره جمعه
 - آیه بیستم سوره مزمل
 - عقد ایداع (امانت) و عاریه
 - آیه پنجاه و هشتم سوره نساء
 - آیه هفتاد و پنجم سوره آل عمران
 - آیه دوم سوره مائده
 - عقد سبق و رمایه (آیه شصتم سوره انفال)
- چکیده

جلسه یازدهم آیات الاحکام (نکاح)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب ازدواج.

اهداف درس

درآمد

مشروعیت نگاه و واسطه‌گری برای آن (آیه سی و دوم سوره نور)

کسانی که توانایی بر ازدواج ندارند (آیه سی و سوم سوره نور)

چند همسری (آیه سوم سوره نساء)

متعه (آیه بیست و چهارم سوره نساء)

کسانی که ازدواج با آنان حرام است (آیه بیست و سوم سوره نساء)

چکیده

جلسه دوازدهم آیات الاحکام (طلاق)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب طلاق.

هدف درس

درآمد

رضایت به نظر قاضی تحکیم (آیه سی و پنجم سوره نساء)
عده نگهداشتن در طلاق (آیه دویست و بیست و هشتم سوره بقره)

طلاق زیبا (آیه چهل و نهم سوره احزاب)

طلاق خلع و مبارات (آیه دویست و بیست و نهم سوره بقره)

چکیده

جلسه سیزدهم آیات الاحکام (نذر، عهد و قسم)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب نذر، عهد و قسم.

اهداف درس

درآمد

➤ نذر

آیه دویست و هفتاد سوره بقره

آیه هفتم سوره دهر

➤ عهد

آیه سی و چهارم سوره اسراء

آیه صد و پنجاه و دوم سوره انعام

آیه نود و یکم سوره نحل

➤ قسم

آیه دویست و بیست و چهارم سوره بقره

آیه دویست و بیست و پنجم سوره بقره

کفارة نقض یمین (آیه هشتاد و نهم سوره مائده)

چکیده

جلسه چهاردهم آیات الاحکام (ارث)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام باب ارث.

اهداف درس

درآمد

عول و تعصیب

وارثان

طبقات ارث برها (آیه سی و سوم سوره نساء)

آیه هفتم سوره نساء

مقدار سهم الارث

فریضه برها (آیه یازدهم سوره نساء)

مردان و زنان (آیه دوازدهم سوره نساء)

چکیده

جلسه پانزدهم آیات الاحکام (حدود و قصاص)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب حدود و قصاص.

اهداف درس

درآمد

حدود

۱. حد زنا

(آیه پانزدهم سوره نساء)

(آیه دوم سوره نور)

۲. قذف (آیه چهارم و پنجم سوره نور)

۳. سرقت (آیه سی و هشتم سوره مائده)

۴. محاربه (آیه سی و سوم سوره مائده)

قصاص (آیه صد و هفتاد و هشت و صد و هفتاد و نهم سوره بقره)

چکیده

جلسه شانزدهم آیات الاحکام (قضا و شهادات)

هدف درس

آشنایی با:

✓ تفسیر موضوعی آیات الاحکام، باب قضاوت و شهادات.

اهداف درس

درآمد

مشروعیت قضاوت

➤ آیه بیست و ششم سوره ص

➤ آیه شصت و پنجم سوره نساء

عدالت در داوری (آیه پنجاه و هشتم سوره نساء)

رشوه در قضا (آیه صد و هشتاد و هشتم سوره بقره)

شهادات و گواهی (آیه صد و سی و پنجم سوره نساء)

عدالت در قضاوت و شهادات (آیه هشتم سوره مائده)

چکیده

پایان